

15.10.2023

שלום לכולכם

ימים קשים עוברים על כולם, ימי מתח, חרדה, עצב, ימים בהם קשה לתכנן ולשלוט בהתנהלות היומיומית. לתוך זה כמובן לאנשים עם אפילפסיה ולהורים לילדים עם אפילפסיה נוסף גם החשש מאי שמירת הרצף הטיפולי, מהתקף במהלך שהות במרחב המוגן ובעיות בשמירה יחסית על איון המחלה. לאור זאת אנחנו שולחים לכם מספר הצעות להתנהלות הקשורה באפילפסיה בימי הכוננות והמלחמה. מטרת ההצעות להביא להמשך שליטה מסודרת ככל האפשר בטיפול ובעקבות זאת בפרכוסים ולהפחית מתח מיותר מחשש לפרכוסים.

הצעות:

1. כדאי להכין בתוך המרחב המוגן הביתי אריזה/קופסא עם התרופות לטווח של עד 48 שעות. רצוי לחלק מראש את האריזה למנות (פרט לסירופים). ניתן להחזיק סירופ מחוץ למקרר גם 24-48 שעות.
2. כדאי להכין במרחב המוגן הביתי תרופת עזרה ראשונה להפסקת התקפים (RESCUE) כמו דורמיקום, סטזוליד, ריוטריל, או פריזיום, על פי ההוראות שיש בידכם מהרופא המטפל לטיפול באירוע ממושך (מעל שלוש דקות).
3. באם המרחב המוגן הינו של הבניין כולו הכינו לכם את התרופות בתיק שאותו תיקחו אתכם בכל ירידה/ציאה למרחב המוגן.
4. אם אינכם מצוידים בתרופת עזרה ראשונה והפרכוסים שלכם או של בן המשפחה (כולל ילדים) אינם יציבים, כדאי לנסות ליצור קשר עם הנוירולוג המטפל ולקבל מרשם לתרופה כזו על פי שיקול דעתו. יש לזכור שחדרי המיון זמינים ואם יש צורך בפינוי חכו לרגיעה וקחו את החולה למיון באם לא מגיב לעזרה ראשונה או אינו חוזר למצבו הבסיסי.
4. כדאי שתהיו מצוידים במלאי תרופות קבועות לטיפול בפרכוסים למספר שבועות בבית. אם אין לכם מלאי, אל תחכו לרגע האחרון: פנו בהקדם אל הרופא המטפל בקופה, קבלו מרשם לחידוש המלאי ורכשו את התרופה/ות. במקרים רבים ניתן להגיש את הבקשה גם דרך אתר הקופה, ללא צורך להתקשר או לגשת למרפאה. כנ"ל לגבי טופסי 29 גימל במקרה ואתם משתמשים בתרופה שאינה בסל הדורשת אישורים מחודשים
5. אם בצעתם לאחרונה בדיקה של רמות תרופות אנטי-אפילפטיות (ותרופות אחרות) כדאי שתעבירו אותה לרופא המטפל כדי לברר אם ישנו צורך בתיקון המינון גם לפני הפגישה הבאה עם הנוירולוג.
6. יש לנסות במידת האפשר לדאוג לשעות שינה סבירות של מי שיש לו אפילפסיה, אכילה מסודרת, פעילות גופנית.
לנייר המלצות זה מצורפים שני מסמכים:
א. דף הנחיות לעזרה ראשונה בעת אירוע אפילפטי. נא קראו והכירו אותו מראש ולא רק בשעת חירום.
ב. רשימת חלופות לתרופות שאתם או בני משפחתכם נוטלים באופן קבוע, למקרה שיהיה חסר במלאי של התרופה.

מטרת רשימת התרופות היא להפחית חששות - כמעט לכל אחת מהתרופות (בפרט התרופות שבשימוש נפוץ) יש תחליפים וסביר שלא יהיה מחסור משמעותי. עדיף תמיד לקחת את התכשיר החלופי מאשר להימנע מלקחת תרופה בכלל אם התרופה הקבועה שלכם אינה ניתנת להשגה.

בתקווה לימים טובים יותר במהרה.
וועד הליגה למניעת אפילפסיה בישראל

הועד

פרופ' ברוריה בן זאב - יו"ר
פרופ' שרה אייל - יו"ר משותף
(Co-Chair & Treasurer)
ד"ר דנה אקשטיין - חברה
ד"ר משה הרשקוביץ - חבר
ד"ר איריס נוימן - חברה
ד"ר פיראס פאהום - חבר
ד"ר מיכל צדוק - חברה

EXECUTIVE COMMITTEE

Chair
Prof. Bruria Ben-Zeev
Pediatric Neurology Unit
Edmond and Lilly Safra Pediatric Hospital
Chaim Sheba Medical Center
Tel Hashomer 5235601
Tel: +972 3 530 5059
Fax: +972 3 530 5031
Email: bruria.benzeev@sheba.health.gov.il

Co-Chair & Treasurer
Prof. Sara Eyal
School of Pharmacy
The Hebrew University of Jerusalem
Faculty of Medicine
PO Box 12605
Ein Kerem, Jerusalem 9112102
Tel: +972 2 675 8667
Fax: +972 2 675 7246
Email: Sara.eyal@mail.HUJ.ac.il

Dr. Dana Ekstein
Epilepsy Center
Dept. of Neurology
Hadassah University Medical Center
Jerusalem 9112102
Tel: +972 2 677 6940
Fax: +972 2 677 7624
Email: dekstein@hadassah.org.il

Dr. Firas Fahoum
Epilepsy and EEG Unit
Neurology Division
Tel Aviv Sourasky Medical Center
Tel Aviv 6423906
Tel: +972 3 697 3418
Fax: +972 3 697 3932
Email: firasf@tlvmc.gov.il

Dr. Moshe Herskovitz
Epilepsy Service
Department of Neurology
Rambam Health Care Campus
Technion Faculty of Medicine
Haifa 3109601
Tel: +972 4 777 72605
Fax: +972 4 777 2755
Email: m_herskovitz@rambam.health.gov.il

Dr. Iris Noyman
Pediatric Neurology Unit
Soroka University Medical Center
Beer Sheva 84101
Tel: +972 8 640 0140
Fax: +972 8 636 5499
Email: irisn@clalit.org.il

Dr. Michal Tzadok
Pediatric Neurology Unit
Edmond and Lilly Safra Children's Hospital
Sheba Medical Center, Tel-Hashomer
Tel: +972 3 530 5059
Fax: +972 3 530 5031
Email: Michal.Tzadok@sheba.health.gov.il

הועד

פרופ' ברוריה בן זאב - יו"ר
פרופ' שרה אייל - יו"ר משותף
(Co-Chair & Treasurer)
ד"ר דנה אקשטיין - חברה
ד"ר משה הרשקוביץ - חבר
ד"ר איריס נוימן - חברה
ד"ר פיראס פאהום - חבר
ד"ר מיכל צדוק - חברה

EXECUTIVE COMMITTEE

Chair
Prof. Bruria Ben-Zeev
Pediatric Neurology Unit
Edmond and Lilly Safra Pediatric Hospital
Chaim Sheba Medical Center
Tel Hashomer 5235601
Tel: +972 3 530 5059
Fax: +972 3 530 5031
Email: bruria.benzeev@sheba.health.gov.il

Co-Chair & Treasurer
Prof. Sara Eyal
School of Pharmacy
The Hebrew University of Jerusalem
Faculty of Medicine
PO Box 12605
Ein Kerem, Jerusalem 9112102
Tel: +972 2 675 8667
Fax: +972 2 675 7246
Email: Sara.eyal@mail.HUJI.ac.il

Dr. Dana Ekstein
Epilepsy Center
Dept. of Neurology
Hadassah University Medical Center
Jerusalem 9112102
Tel: +972 2 677 6940
Fax: +972 2 677 7624
Email: dekstein@hadassah.org.il

Dr. Firas Fahoum
Epilepsy and EEG Unit
Neurology Division
Tel Aviv Sourasky Medical Center
Tel Aviv 6423906
Tel: +972 3 697 3418
Fax: +972 3 697 3932
Email: firasf@tlvmc.gov.il

Dr. Moshe Herskovitz
Epilepsy Service
Department of Neurology
Rambam Health Care Campus
Technion Faculty of Medicine
Haifa 3109601
Tel: +972 4 777 72605
Fax: +972 4 777 2755
Email: m_herskovitz@rambam.health.gov.il

Dr. Iris Noyman
Pediatric Neurology Unit
Soroka University Medical Center
Beer Sheva 84101
Tel: +972 8 640 0140
Fax: +972 8 636 5499
Email: irisa@clalit.org.il

Dr. Michal Tzadok
Pediatric Neurology Unit
Edmond and Lily Safra Children's Hospital
Sheba Medical Center, Tel-Hashomer
Tel: +972 3 530 5059
Fax: +972 3 530 5031
Email: Michal.Tzadok@sheba.health.gov.il

דף הנחיות לעזרה ראשונה בעת אירוע אפילפטי

כאשר מדובר בפרקוס כללי בו החולה מאבד הכרתו:

- א. יש להשכיב את החולה על הצד עם משענת לראש (כרית, בגד, שמיכה) כשהפה מוטה כלפי מטה כדי שרוק יישפך הצידה והחולה לא "ייחנק" בהפרשותיו.
- ב. ההשכבה או ההושבה ייעשו בסביבה בטוחה מבחינת גובה מהקרקע, מרחק ממקור מים (כמו ים, בריכה או מקווה), כביש, פסי רכבת, וכן מקור חום כמו תנור או כיריים. במקרה של פרקוס בעת אזעקה, אנא נסו, במידת האפשר, להעביר את החולה לאזור מוגן יותר.
- ג. יש להרחיק מסביבת החולה חפצים חדים או חפצים אחרים שניתן להיחבל מהם.
- ד. יש להוציא מזון מהפה אם החולה במהלך אכילה אבל פרט לכך **להימנע מהכנסת ידיים, כלים למיניהם לתוך פיו של החולה - יש להדגיש כי - אין בליעת לשון בעת פרקוס!!!!**
- ה. לפתוח חגורות לוחצות (שרשרת צוואר צמודה, חגורה צמודה בבגד).
- ו. יש להבטיח שהחולה נושם (דרכי אוויר פתוחות) ושישנו דופק... **כמעט תמיד אין צורך בהנשמה מפה לפה!!!**
- ז. יש להישאר ליד החולה עד סיום הפרקוס וכן מספר דקות אחריו כיוון שישנה סכנה לפרקוס נוסף או להתנהגות מסכנת של החולה לאחר הפרקוס.
- ח. יש להימנע מהתקהלות סביב החולה, אך אין להשאיר את החולה לבדו במהלך פרקוס וגם מספר דקות אחרי שחלף והחולה התאושש או נרדם.
- ט. יש להזעיק עזרה של גורם הצלה (מד"א) במקרים הבאים:
 - בפרקוס הנמשך מעבר ל- 5 דקות.
 - בפרקוסים תכופים זה אחר זה.
 - בפרקוסים השונים וארוכים יותר מפרקוסיו המוכרים של החולה.
 - במקרים בהם התנועות הפרקוסיות עצמן פסקו, אך החולה אינו מגיב ואינו חוזר למצבו הרגיל בפרק הזמן המוכר למשפחה.
 - במקרה של חבלה במהלך הפרקוס הדורשת בירור וטיפול רפואי.
 - בכל מקרה של פרקוס באדם שאינו מוכר לכם או שאין לו אפילפסיה ידועה
- י. אם כבר הייתה התנסות קודמת בפרקוס ממושך, ניתן לתת דיאזפם רקטלי (סטסוליד) (Rectal Diazepam, Stesolid), או מידיאזולם לרירית הפה (בוקולם) (Buccal midazolam, Buccolam) או טיפות ריוטריל (Rivotril) דרך הפה, **במינון שהומלץ על ידי הרופא המטפל**, ובאותו זמן להזעיק עזרה במידת הצורך.
- יא. אין לתת תרופות (פרט לתרופות הנ"ל) או שתיה דרך הפה עד שאין בטחון שהחולה ער מספיק כדי לבלוע.
- יב. בפרקוס מוקדי (חלקי) או בהייה ממושכת ניתן להושיב / להשכיב את החולה על ספה, ספסל, כיסא או על הרצפה, ולהישאר לידו עד סיום הפרקוס, תוך קריאה לעזרה רפואית על פי הצורך ושיקול הדעת.

טבלת תרופות חלופיות

במקרה של מחסור בתכשיר שאתם או בני משפחותיכם נוטלים, יתכן שהרוקח יחליף לכם את התכשיר הקבוע לתכשיר זמני. בטבלה הבאה מפורטות החלופות הטיפוליות הקיימות בארץ והמלצות עבורכם. הרוקח צפוי להכיר את ההמלצות האלו ולהכיר תכשירים שלא רשומים בטבלה.

שימו לב: הטבלה מפרטת את כלל סוגי התכשירים של כל חומר פעיל הזמינים בארץ. **לא כל תכשיר של חומר פעיל מתאים להחליפה בתכשיר אחר של אותו החומר.** הרוקח ינפק לכם את החלופות המתאימות.

מפתח צבעים

ירוק: תכשירים שאין צורך לפנות לרופא המטפל במידה והרוקח ניפק או ניפקה לכם תכשיר חליפי להם. צרו קשר עם הרופא המטפל רק במידה ויש ירידה בשליטה בפרכוסים, מופיעות תופעות לוואי חדשות, או תופעות לוואי קיימות מחמירות (הסיכון לכל אלו נמוך).

צהוב: תכשירים שיש להם מספר צורות מתן (כדורים, קפסולות, סירופ) - המעבר בין צורות המתן רצוי שיעשה בעזרת הרופא המטפל אך אם אין אפשרות להשיגו יש לקבל את המלצת הרוקח לגבי מינוני הלקיחה (התאמת המינון) ולפנות לרופא אם ישנה החמרה בפרכוסים או בתופעות הלוואי.

באם אף אחת מהצורות של התרופה הספציפית אינה בנמצא צריך לפנות לרופא המטפל כדי לקבל המלצה לשינוי תרופתי לתרופה אחרת או להגדלת מינוני יתר התרופות !!!

תכלת: תכשירים שיש להם רק צורת מתן אחת שאם אינה בנמצא צריך לקבל את המלצת הנוירולוג המטפל להחלפת תרופה זמנית או שינוי במינוני התרופות האחרות בהתאם להמלצתו.

עדיף תמיד לקחת את התכשיר החלופי מאשר להימנע מלקחת תרופה בכלל אם התרופה הקבועה אינה ניתנת להשגה.

הועד

פרופ' ברוריה בן זאב - יו"ר
פרופ' שרה אייל - יו"ר משותף
(Co-Chair & Treasurer)
ד"ר דנה אקשטיין - חברה
ד"ר משה הרשקוביץ - חבר
ד"ר איריס נוימן - חברה
ד"ר פיראס פאהום - חבר
ד"ר מיכל צדוק - חברה

EXECUTIVE COMMITTEE

Chair
Prof. Bruria Ben-Zeev
Pediatric Neurology Unit
Edmond and Lilly Safra Pediatric Hospital
Chaim Sheba Medical Center
Tel Hashomer 5235601
Tel: +972 3 530 5059
Fax: +972 3 530 5031
Email: bruria.benzeev@sheba.health.gov.il

Co-Chair & Treasurer
Prof. Sara Eyal
School of Pharmacy
The Hebrew University of Jerusalem
Faculty of Medicine
PO Box 12605
Ein Kerem, Jerusalem 9112102
Tel: +972 2 675 8667
Fax: +972 2 675 7246
Email: Sara.eyal@mail.huji.ac.il

Dr. Dana Ekstein
Epilepsy Center
Dept. of Neurology
Hadassah University Medical Center
Jerusalem 9112102
Tel: +972 2 677 6940
Fax: +972 2 677 7624
Email: dekstein@hadassah.org.il

Dr. Firas Fahoum
Epilepsy and EEG Unit
Neurology Division
Tel Aviv Sourasky Medical Center
Tel Aviv 6423906
Tel: +972 3 697 3418
Fax: +972 3 697 3932
Email: firasf@tlvmc.gov.il

Dr. Moshe Herskovitz
Epilepsy Service
Department of Neurology
Rambam Health Care Campus
Technion Faculty of Medicine
Haifa 3109601
Tel: +972 4 777 72605
Fax: +972 4 777 2755
Email: m_herskovitz@rambam.health.gov.il

Dr. Iris Noyman
Pediatric Neurology Unit
Soroka University Medical Center
Beer Sheva 84101
Tel: +972 8 640 0140
Fax: +972 8 636 5499
Email: irism@clalit.org.il

Dr. Michal Tzadok
Pediatric Neurology Unit
Edmond and Lily Safra Children's Hospital
Sheba Medical Center, Tel-Hashomer
Tel: +972 3 530 5059
Fax: +972 3 530 5031
Email: Michal.Tzadok@sheba.health.gov.il

טבלת חלופות לתכשירי תרופות אנטי-אפילפטיות מטעם וועד הליגה הישראלית למניעת אפילפסיה

הוועד
 פרופ' ברוריה בן זאב - יו"ר
 פרופ' שרה אייל - יו"ר משותף
 (Co-Chair & Treasurer)
 ד"ר דנה אקשטיין - חברה
 ד"ר משה הרשקוביץ - חבר
 ד"ר איריס נוימן - חברה
 ד"ר פיראס פאהום - חבר
 ד"ר מיכל צדוק - חברה

EXECUTIVE COMMITTEE

Chair
 Prof. Bruria Ben-Zeev
 Pediatric Neurology Unit
 Edmond and Lilly Safra Pediatric Hospital
 Chaim Sheba Medical Center
 Tel Hashomer 5235601
 Tel: +972 3 530 5059
 Fax: +972 3 530 5031
 Email: bruria.benzeev@sheba.health.gov.il

Co-Chair & Treasurer
 Prof. Sara Eyal
 School of Pharmacy
 The Hebrew University of Jerusalem
 Faculty of Medicine
 PO Box 12605
 Ein Kerem, Jerusalem 9112102
 Tel: +972 2 675 8667
 Fax: +972 2 675 7246
 Email: Sara.eyal@mail.HUJI.ac.il

Dr. Dana Ekstein
 Epilepsy Center
 Dept. of Neurology
 Hadassah University Medical Center
 Jerusalem 9112102
 Tel: +972 2 677 6940
 Fax: +972 2 677 7624
 Email: dekstein@hadassah.org.il

Dr. Firas Fahoum
 Epilepsy and EEG Unit
 Neurology Division
 Tel Aviv Sourasky Medical Center
 Tel Aviv 6423906
 Tel: +972 3 697 3418
 Fax: +972 3 697 3932
 Email: firasf@tlvmc.gov.il

Dr. Moshe Herskovitz
 Epilepsy Service
 Department of Neurology
 Rambam Health Care Campus
 Technion Faculty of Medicine
 Haifa 3109601
 Tel: +972 4 777 72605
 Fax: +972 4 777 2755
 Email: m_herskovitz@rambam.health.gov.il

Dr. Iris Noyman
 Pediatric Neurology Unit
 Soroka University Medical Center
 Beer Sheva 84101
 Tel: +972 8 640 0140
 Fax: +972 8 636 5499
 Email: irisn@clalit.org.il

Dr. Michal Tzadok
 Pediatric Neurology Unit
 Edmond and Lily Safra Children's Hospital
 Sheba Medical Center, Tel-Hashomer
 Tel: +972 3 530 5059
 Fax: +972 3 530 5031
 Email: Michal.Tzadok@sheba.health.gov.il

חומר פעיל	צורות מינון חליפיות
Brivaracetam	טבליות מצופות (מספר מינונים) ותמיסה לשתיה (בריביאקט)
Cannabidiol	תמיסה לשתיה (אפידיוולקס)
Carbamazepine	טבליות 200 מ"ג (טגרטול, טריל, קרבי), טבליות לשחרור מבוקר 200 מ"ג או 400 מ"ג (טגרטול CR), טבליות לשחרור מבוקר 300 מ"ג או 600 מ"ג (טימוניל ריטרד), סירופ 2% (טגרטול)
Cenobamate	טבליות (מספר מינונים, אקסקופרי)
Clobazam	טבליות 10 מ"ג (פריזיום)
Clonazepam	טבליות 0.5 מ"ג (קלונזטריל, קלונקס, קלונזפום), טבליות 2 מ"ג (קלונקס), טיפות (ריוטריל)
Eslicarbazepine	טבליות (מספר מינונים, זבינקס)
Ethosuximide	קפסולות 250 מ"ג (אתימל, פטינימיד), סירופ (זרונטין, פטינימיד)
Everolimus	טבליות (מספר מינונים; אפיניטור, אברולימוס טבע, אברולימוס תרו, אבטור)
Felbamate	טבליות 600 מ"ג, תרחיף פומי 600 מ"ג ב-5 מ"ל (פלבמט)
Fenfluramine	תמיסה פומית (פינטפלה)
Gabapentin	קפסולות 300 מ"ג, 400 מ"ג (גאבאפנטין טבע, נאורונטין, גאבאפנטין אינובמד)
Lacosamide	טבליות מצופות (מספר מינונים; וימפט)
Lamotrigine	טבליות או טבליות מסיסות/לעיסה (מספר מינונים; למיקטל, למוג'ין, למודקס)
Levetiracetam	טבליות או טבליות מצופות פילם (מספר מינונים; קפרה, לוותרים, לבטיראצטם דקסל), תמיסה לבליעה 100 מ"ג למ"ל (קפרה, לוותרים)
Oxcarbazepine	טבליות מצופות פילם 300 מ"ג או 600 מ"ג (טרילפטין), תרחיף 300 מ"ג ב-5 מ"ל (טרילפטל)
Perampanel	טבליות מצופות, (מספר מינונים; פייקומפה)
Phenobarbital	טבליות במינונים שונים ותמיסה 15 מ"ג ב-5 מ"ל (פנוברבטון)
Phenytoin	קפסולות 100 מ"ג (אפנוטין), תרחיף 30 מ"ג ב-5 מ"ל (אפנוטין, דילנטין), תרחיף 125 מ"ג ב-5 מ"ל
Pregabalin	קפסולות (מספר מינונים; ליריקה, פרגבלין, אינובמד, פרגבלין טבע, פרגבלין דקסל)
Primidone	טבליות 250 מ"ג (פריזולין)
Rufinamide	טבליות, מספר מינונים; אינובלון
Topiramate	טבליות או טבליות מצופות פילם (מספר מינונים; טופמקס, טופיתרים)
Valproic acid	טבליות מצופות (מספר מינונים; דפלפט), טבליות לשחרור מבוקר 500 מ"ג (דפלפט), תמיסה 300 מ"ג ב-3 מ"ל (דפלפט), תמיסה 200 מ"ג/מ"ל (דפלפט), סירופ 40 מ"ג/מ"ל (דפלפט)
Vigabatrin	טבליות מצופות פילם (סברילון), גרנולות להכנת תמיסה לשתיה